

A400-3/2010.
(A400-3/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Foglalkoztatási és munkaügyi bizottsága**
rehabilitációs albizottságának
2010. december 6-án, hétfőn, 10 óra 38 perckor
a Képviselői Irodaház I. emelet 128. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki megnyitó, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A megváltozott munkaképességűek által végzett szolgáltatások és előállított termékek védett piaca kialakításának helyzete és lehetőségei</i>	5
<i>Varga Éva (NESsT Európa Esélyegyenlőség Kht.) tájékoztatója</i>	5
<i>László Henriett (VSZOSZ) tájékoztatója</i>	7
<i>Bernáth Ildikó miniszteri biztos (NEFM) reflexiói</i>	8
<i>A rehabilitációs foglalkoztatásból nyílt munkaerőpiacra kerülés lehetőségei és akadályai</i>	9
<i>Schlenk Lászlóné (CÉHálózat) tájékoztatója</i>	9
<i>Hozzászólások</i>	11
<i>Fekete László osztályvezető (NGM) reflexiói</i>	11
<i>További hozzászólások</i>	12
<i>Civil szervezetek képviselőinek hozzászólásai</i>	12

Napirendi javaslat

1. A megváltozott munkaképességűek által végzett szolgáltatások és előállított termékek védett piaca kialakításának helyzete és lehetőségei
2. A rehabilitációs foglalkoztatásból nyílt munkaerőpiacra kerülés lehetőségei és akadályai
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Kaufer Virág** (LMP), az albizottság elnöke

Kara Ákos (Fidesz)

Helyettesítési megbízást adott

Nagy István (Fidesz) Kara Ákosnak (Fidesz)

Bertha Szilvia (Jobbik) Kaufer Virágnak (LMP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Bernáth Ildikó miniszteri biztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

Fekete László osztályvezető (Nemzetgazdasági Minisztérium)

Dr. László Henriett (Védett Szervezetek Országos Szövetsége)

Varga Éva (NESsT Európa Esélyegyenlőség Kht.)

Nagy Géza (Ability Park Egyesület)

Schlenk Lászlóné (CÉHálózat)

Végh Katalin ügyvezető igazgató (Salva Vita Alapítvány)

Megjelentek

Dávid István főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 38 perc)

Elnöki megnyitó, a napirend elfogadása

KAUFER VIRÁG (LMP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Szeretettel köszöntöm a megjelenteket a foglalkoztatási és munkaügyi bizottság rehabilitációs albizottságának harmadik ülésén ebben az ülészakban.

A napirendünk a meghívón megtalálható, de határozatképesség hiányában – ugyanis nincs jelen minden képviselő, aki ennek az albizottságnak a tagja – elkezdjük az ülést tanácskozásképesen, az előterjesztett napirend alapján, és amint megérkeznek a képviselők és határozatképesek vagyunk, akkor elfogadjuk a napirendet.

A megváltozott munkaképességűek által végzett szolgáltatások és előállított termékek védett piaca kialakításának helyzete és lehetőségei

Szeretettel köszöntöm Bernáth Ildikó miniszteri biztost, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részéről, és Dávid István urat, a foglalkoztatási főosztály vezetőjét, illetve Fekete László urat a kormány részéről, és az érdekvédelmi szervezetek és civil szervezetek részéről László Henriettát a VSZOSZ-tól, Varga Évát a NESsT-től, Nagy Gézát az Abiliy Park Egyesülettől, és Schlenk Lászlónét a CÉHálózattól, *(Jelzésre.)* illetve Végh Katalint a Salva Vita Alapítványtól. Kérem, ön is írja alá a jelenléti ívet.

Az ülésünk apropóját az adta, hogy az előző ülésen Bernáth Ildikó személyesen bejelentette, hogy a kormány dolgozik a támogatási rendszer teljes reformján, ebből következően a védett szervezetek támogatási keretszerződéseit 6 hónapra hosszabbította meg, és tudomásunk szerint a jövő év közepére várható új támogatási rendszerre vonatkozó előterjesztés, illetve stratégia. A mai ülés azt a célt szolgálja, hogy az érdekvédelmi, illetve civil szervezetek felől az albizottsághoz érkező előterjesztések, javaslatok megvitatásra kerüljenek a kormány jelenlétében, ezzel segítve a kormány munkáját, hogy olyan támogatási rendszert dolgozzon ki, ami ténylegesen a megváltozott munkaképességűek munkahelyteremtését és foglalkoztatásuk növelését segíti elő, ami közös érdek.

Az első napirendi pontban azt javasoltam, hogy tekintsünk rá egy kicsit a védett piacok elképzelésére, amire több szervezettől is érkezett javaslat, hogy ki lehetne dolgozni valamiféle védett piaci rendszert, ami segítené, hogy a megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató cégek ne csak az állami támogatásból, hanem ténylegesen a piacból is élni tudjanak. Erre vonatkozóan kaptam egy írásos előterjesztést a NESsT-től, amelyet most Varga Éva igazgató terjesztene elő nekünk röviden, utána pedig átadnám a szót első körben a VSZOSZ képviselőjének, László Henriettának, mivel tőlük nem érkezett írásban... *(Jelzésre.)* Érkezett írásban előterjesztés?

LÁSZLÓ HENRIETT (Védett Szervezetek Országos Szövetsége): Konkrét normaszöveg-tervezetet csatoltunk be a védett piaccal kapcsolatosan.

ELNÖK: Az albizottság titkárságára nem jutott el ez a szöveg, de lehetőséget adunk önnek, hogy ezt röviden ismertesse.

Első körben Varga Évának adom meg a szót.

Varga Éva (NESsT Európa Esélyegyenlőség Kht.) tájékoztatója

VARGA ÉVA (NESsT Európa Esélyegyenlőség Kht.): Jó reggelt kívánok, köszönöm a szót.

Egy olyan koncepcióról szeretnék beszélni, ami nem teljesen új, többféle értelmezésben használták már ezt, hogy védett piaci tér, és azt hiszem, nagyon sok olyan fogyatékosokat és megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató szervezet van, amely érdekelt ennek valamiféle változatának megvalósításában. Az, amit most szeretnék elmondani pár percben, azt a NESsT, a Kézenfogva Alapítvány, a Fruit of Care Nonprofit Kft. és az Esőemberekért Egyesület dolgozta ki együtt, és nagyon várjuk hozzá a további hozzászólásokat.

Azt hiszem, talán érdemes egy mondatot mondanom arról, mi a NESsT, hiszen abban, hogy mi miért szálltunk bele ennek a koncepciónak az előkészítésébe és kidolgozásába, kicsit eltérő a motivációnk az itt ülőktől. A NESsT egy olyan nonprofit szervezet, amely nemcsak fogyatékosok foglalkoztatásával foglalkozik, hanem olyan vállalkozásokat támogatunk bármilyen iparágban és bármilyen területről, amelyek úgynevezett társadalmi vállalkozások, tehát a proficéllal mellett valamilyen társadalmi vagy szociális céljuk is van. Ilyen vállalkozások nemcsak a fogyatékos területen léteznek, hanem az oktatás, a kultúra, a környezetvédelem és számos más területen sok civil szervezet foglalkozik ilyen vállalkozásokkal. A mi motivációnk és érdekeltségünk tulajdonképpen ebben a védett piaci tér koncepcióban az, hogy azt szeretnénk látni, hogy azok a társadalmi vállalkozások, amelyek fogyatékosokat és hátrányos helyzetű embereket foglalkoztatnak, fenntartható stratégiával rendelkeznek a jövőre nézve, és nemcsak állami vagy külső magántámogatóktól függenek, hanem tulajdonképpen behozzák a piacot a működésükbe és hosszú távú stratégiai terveikbe.

Tehát a védett piaci tér koncepcióban a mi értelmezésünk szerint a piacot hangsúlyoznám, nem azt, hogy védett. Az elképzelésünknek az a lényege, hogy igenis tegyük érdekeltté a piaci szereplőket, nemcsak a foglalkoztató szervezeteket, hanem a munkáltatókat, a vállalatokat, önkormányzatokat, magánszemélyeket is abban, hogy a fogyatékosoknak létesített munkahelyeket megtarthassuk, illetőleg azok száma növekedhessen. Ez a koncepció ebben a formában a környező országokban már létezik: Csehországban, Szlovákiában, Romániában látunk erre nagyon sok példát, és azt gondoljuk, onnan tapasztalatokat és pozitív dolgokat is át lehetne venni.

A dolog lényege az lenne, hogy – amint már említettem – a piaci motivációt, a kereslet-kínálat egyenletet hozzuk be tulajdonképpen a fogyatékosokat foglalkoztató szervezetek életébe és stratégiájába, mégpedig úgy, hogy a munkáltatók által befizetett vagy befizetendő rehabilitációs hozzájárulás egy részét felhasználhassák, kiválthassák olyan termékek, szolgáltatások vásárlására, amelyeket ilyen szervezetek, tehát fogyatékosokat, illetve megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató szervezetek állítanak elő, illetve nyújtanak a piacon.

Azt gondoljuk, hogy a megvalósulásnak számos formája lehet. A jelenlegi javaslatunk az, hogy legyen egy maximált összege – vagy tulajdonképpen egy maximált plafonja – annak, hogy a rehabilitációs hozzájárulásból mekkora arány használható fel ilyen termékek, szolgáltatások kiváltására, és ennek mindenképpen kötődnie kell ahhoz, hogy az adott munkáltató mennyit kellene hogy befizessen a Munkaerő-piaci Alapba, vagy ami majd ez után lesz. Tehát, hogy az általa vagy a rá kiszabott kvóta nem felhasznált részét kell tulajdonképpen rehabilitációs hozzájárulásként tekinteni, és nyilván abból lehetne levonni azt a részt, amit termék vásárlására fordíthat. Ez azért is fontos, mert úgy gondoljuk, hogy ha maximalizáljuk ezt az összeget, vagy meghatározunk valami keretet, akkor a... *(Bernáth Ildikó: Bocsánat, de olvastuk a javaslatot, esetleg lehetséges lenne-e rövidebben összefoglalni?)*

Igen. Nem tudtam, hogy olvasták a javaslatot, mert sajnos később tudtam elküldeni, tehát nem mindenkinek kerülhetett az asztalára. Tehát elmondom rövidebben, a fő pontokat igyekszem kiemelni, mint ahogy eddig is ezt próbáltam tenni.

Úgy gondoljuk, a koncepció megvalósításakor nem lehet homogén módon kezelni a szereplőket sem az egyik, sem a másik oldalon, tehát valamilyen szegmentálás, valamilyen differenciálás mindenképpen szükséges lesz a munkáltatók, illetve a fogyatékosokat foglalkoztatók oldalán is, ezt ki lehet dolgozni.

Milyen várható hasznot remélünk ettől? Munkahelyek megtartását, potenciálisan új munkahelyek teremtése, amennyiben a vállalkozások valóban fenntarthatóvá válnak. A motiváltság megint csak megváltozik, hiszen nem az állami támogatásra, hanem sokkal inkább az integrált, és a piacba integrált keresletre fognak az adott szervezetek koncentrálni. Így megmérettetnek, és ez a megmérettetés szerintünk értelmezhető mind piaci, mind pedig a társadalmi hozzáadott érték tekintetében. Úgy látjuk, hogy ha a piaci szereplőkre bízzák a tranzakciókat, akkor az állam jövedelemelosztó és adminisztratív szerepe és ezzel együtt a költségei is csökkenthetők.

Hosszú távon, amennyiben a piaci szereplők, tehát adott esetben a munkáltatók, a vállalatok ebben érdekeltté válnak, olyan beszállítói hálózatot dolgozhatna ki, amelyek keretében hosszú távú kapcsolatokat fejleszthetnek. Tehát ők abba investálhatnak, hogy fejlesszék és növekedésre sarkallják azokat a fogyatékosokat foglalkoztató szervezeteket, amelyek ezen a védett piaci tér koncepción keresztül a beszállítóikká válnak. *(Kara Ákos megérkezik.)*

A három utolsó pont, néhány konkrét javaslatunk volt arra, hogy hogyan lehet ezt esetleg bevezetni vagy kipróbálni Magyarországon. Az első pont ez, hogy fokozatosan, tehát valamilyen próbajelleggel, a második, hogy legyen ez a maximális plafon, amire az előbb utaltam, a rehabilitációs hozzájárulás 20 százaléka, illetve hogy legyen lehetőség arra – és amennyiben erre van esély, akkor forrás is –, hogy ezt a koncepciót statisztikák, modellezés és elemzés alapján finomítsuk, és olyan állapotba hozzuk, dolgozzuk ki, ami bevezethető széles körben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm Varga Évának.

Közben megérkezett kollégám, Kara Ákos a Fidesztől, ami azt jelenti, hogy helyettesítésekkel az albizottság határozatképes lett. Eddig tanácskozási joggal üléseztünk, úgyhogy most kérdezném, hogy elfogadható-e az a napirendi előterjesztés, amit a meghívóban megkaptott. *(Kara Ákos: Igen.)* Köszönöm szépen, tehát akkor innentől kezdve határozatképesen zajlik tovább az ülés.

Ákos, eddig Varga Évától a NESsT részéről hallhattuk az előterjesztést, úgyhogy most röviden megadom a szót a VSZOSZ képviselőjének, majd pedig a kormánynak válaszára.

László Henriett (VSZOSZ) tájékoztatója

LÁSZLÓ HENRIETT (Védett Szervezetek Országos Szövetsége): Köszönöm szépen a szót.

Elnézést kérek, nem tudtam, hogy nem érkezett meg a konkrét normaszöveg-tervezet, én úgy készültem, hogy ez birtokában van mindenkinek. Úgyhogy végül is ezt pár napon belül becsatolnánk, akkor mindenkinek nagyobb rálátása lenne. Párt mondatban elmondanám, hogy a védett piac kialakításához a védett foglalkoztatók részére fenntartott közbeszerzések részletes szabályairól szóló 302/2006. kormányrendeletet tartanánk szükségesnek módosítani. Méghozzá úgy, hogy a jogszabálytervezet alapján, amit elkészítettünk, a megváltozott munkaképességű személyeket jelentős számban foglalkoztató munkáltatók, tehát a védett műhelyek a közbeszerzési eljárások során bizonyos beszerzési tárgyak, szolgáltatások esetében kizárólagosságot élveznének. Nyilván ennek a termékkörnek, szolgáltatási körnek a meghatározása hosszabb folyamat eredménye lenne, fel kell mérni, hogy ezek a védett

műhelyek milyen tárgyakat, milyen szolgáltatásokat tudnak, milyen kapacitásban, volumenben előállítani.

Röviden ennyit szeretnék róla mondani, és a jogszabálytervezetet pár napon belül becsatolnánk.

ELNÖK: Én is köszönöm a rövid összefoglalót, és akkor Bernáth Ildikónak átadom a szót, hogy ezzel kapcsolatban a kormány álláspontját ismertesse.

Bernáth Ildikó miniszteri biztos (NEFM) reflexiói

BERNÁTH ILDIKÓ (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm, elnök asszony.

Tisztelt Bizottság! A kormánynak ezzel kapcsolatos álláspontja nincs. Szeretném ismertetni az elnök asszonnyal és a képviselő úrral, hogy folyamatos egyeztetések és tárgyalások zajlanak mind a civil szféra különböző szervezeteivel, mind pedig azokkal a vállalkozásokkal, amelyek a fogyatékos, illetve megváltozott munkaképességű embereknek biztosítottak, és reményeink szerint biztosítanak a jövőben is munkát. A múlt héten is sor került ilyen egyeztetésre, nem is egy alkalommal. Attól, hogy most itt ülünk, a képviselőház hivatalos helyiségében, még nem történt a múlt heti találkozások óta ez ügyben változás. Szeretném felhívni a civil szervezetek arra, hogy attól, hogy az albizottság elé hozzák azt a témát, amit egyébként a minisztérium illetékes főosztályaival amúgy is egyeztetnek, még nem változott meg pillanatnyilag semmi olyan irányban, ami döntést igényelne, akár a bizottság, akár pedig a parlament részéről.

Egyébként pedig az a javaslat, ami a rehabilitációs hozzájárulás kiváltásával kapcsolatos, álláspontom szerint erőteljesen érinti a költségvetést, és mint ilyen, nyilvánvalóan a Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes államtitkárságát is meg kell hívni, hogy ezzel kapcsolatban mi az elképzelése vagy mi a véleménye az adott tárcának. Jelzem, ez nem a mi kompetenciánk, tehát ezzel kapcsolatban nem kívánok nyilatkozni. Az önök most is elmondott, és a múlt héten is ismertett elképzeléseit meghallgattuk, természetesen ezeket csokorba gyűjtjük, és amikor a jogszabályi módosításokra sor kerül, illetve azt megelőzően ismételten tájékoztatni fogjuk önöket, a véleményüket is kikérjük. De higgyék el nekem, hogy 3 nap alatt nem változnak meg a dolgok. Szeretném jelezni, hogy ez az elképzelés a költségvetésnek mind a bevételi, mind a kiadási oldalát súlyosan érinti, ezért a Nemzeti Erőforrás Minisztérium szociális, ifjúsági és családügyi államtitkársága ebben a témában nem kompetens, erről véleményt ebből adódóan nem is tudunk, és nem is akarunk nyilvánítani, mert ez teljes egészében az NGM költségvetésért felelős államtitkárságához tartozik.

Ami pedig a közbeszerzéssel kapcsolatos jogi normaszöveget illeti, nem tudom, hogy ön mennyire van kapcsolatban a VSZOSZ elnökével. A múlt héten is tárgyaltunk, holnap is tárgyalunk az elnök úrral, a közbeszerzési törvény módosítása mint lehetőség természetesen többször felmerült, és különböző ötletek, javaslatok vannak ezzel kapcsolatban. Nyilvánvalóan erre sem fogok most itt önöknek válaszolni, azon egyszerű oknál fogva, hogy ennek a törvénynek a módosítása nem kizárólag ezt az egy szűk területet érinti, a kormány teljes egészében felül kívánja vizsgálni a közbeszerzési törvényt, a közbeszerzéssel kapcsolatos eljárásokat, és ennek keretében fogunk természetesen mi is erre visszatérni. Az addig megküldött javaslatokat, észrevételeket, amennyiben az a többi tárca véleményével is egyezik, és a kormány hosszú távú stratégiájába is beleillik, akkor tudjuk figyelembe venni.

Ennél többet nem kívánok a napirendi ponthoz hozzáfűzni, köszönöm szépen, elnök asszony.

ELNÖK: Én is köszönöm, miniszteri biztos asszonynak.

Kérdezem a kormány többi jelenlévő tagjától, van-e esetleg valami hozzáfűznivaló. *(Jelzésre.)* Nincs, köszönöm.

Annyit tennék hozzá az albizottság elnökeként, hogy örömmel hallok azt, hogy ilyen kiterjedt és gyakori az egyeztetés a kormány és az érdekképviseleti szervezetek között, ezt az albizottság elnökeként üdvözölni tudom. Ennek ellenére azt gondolom, hogy a parlament keretein belül ezeknek a témáknak a megvitatása és érintése mindenképpen fontos társadalmi funkció, és ezt fent kívánom tartani ezek után is, pontosan azért, hogy ha arról van szó, akkor üdvözöljük, hogy a társadalmi egyeztetés működik, ha arról van szó, akkor pedig ösztönözzük ezt a magunk eszközeivel. De ez esetben csak gratulálni tudok, hogy ez jelen pillanatban zajlik.

Annyit tennék még hozzá, hogy a Népszabadság hírei szerint a hét végén zajlott egy kiállítás, illetve szakmai egyeztetés a Millenárison, ami új logót, a segítő vásárlás emblémáját mutatta be. Erről a rendezvényről az albizottság sajnos csak utólag értesült, mindenképpen jó kezdeményezésnek tartjuk, és szeretném kérni a kormányt, hogy juttassanak el az albizottsághoz is meghívókat, mert biztos vagyok benne, hogy a képviselőket is érdeklik az ilyen jellegű rendezvények.

BERNÁTH ILDIKÓ (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Elbúcsúznék, további jó munkát kívánok.

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszteri biztos asszony, és én is további jó munkát kívánok önnek is. *(Bernáth Ildikó távozik.)*

A rehabilitációs foglalkoztatásból nyílt munkaerőpiacra kerülés lehetőségei és akadályai

Áttérnénk a következő napirendi pontra, a rehabilitációs foglalkoztatásból a nyílt munkaerőpiacra kerülés lehetőségei és akadályai címmel. Ezzel kapcsolatban a CÉHálózattól érkezett egy előterjesztési javaslat.

Nagyon fontos szempont lenne, hogy az új támogatási rendszer minél inkább elősegítse, hogy a megváltozott munkaképességűek a nyílt munkaerőpiacra minél nagyobb számban térhessenek vissza, jelenjenek meg az újonnan kialakított munkahelyeken. Ezért átadom most a szót Schlenk Lászlónénak, aki a CÉHálózat nevében egy erre vonatkozó javaslattervezetet hozott az albizottság elé.

Schlenk Lászlóné (CÉHálózat) tájékoztatója

SCHLENK LÁSZLÓNÉ (CÉHálózat): Köszönöm szépen.

Schlenk Lászlóné, Erika vagyok, és nagyon örülök, hogy a bizottság tárgyalja ezt az anyagot, hiszen hosszú utat járt már be ez az anyag. Nem tudom, mennyi időm van arra, hogy beszéljek róla, vagy mindenki elolvasta az anyagot, és csak emeljem ki a fő pontokat?

ELNÖK: Azt kérem, hogy a fő pontokra koncentráljon, a bizottság meghívott vendégei írásban megkapták az előterjesztést.

SCHLENK LÁSZLÓNÉ (CÉHálózat): Köszönöm szépen.

A CÉHálózat egy olyan általános helyzetképet festett fel, ami szerintem senkinek nem újdonság, mégpedig azt, hogy a mai rendszerben nyilvánvalóan a kormányzatot és mindenkit az motivál, hogy ezen változtatni akar. Rendkívül sok az ellentmondás és az ellenérdekeltség. Ma ellenérdekelt a munkavállaló abban, hogy kimenjen a nyílt munkaerőpiacra, ellenérdekelt a munkáltató, amely támogatást vesz igénybe, hogy kiengedje a jól dolgozó munkaerőt a nyílt munkaerőpiacra, tehát ilyen fékek vannak jelenleg a rendszerben. A javaslataink arra irányulnak, hogy ezeken változtatni lehessen.

Van néhány alapelv, amely mentén a gondolkodásunk zajlott. Ezek az alapelvek olyanok, amelyek egyrészt az igazságos elosztást jelentik, másrészt pedig nagyon

koncentrálunk arra, hogy a differenciált munkavállalói igényekre differenciált válaszok szülessenek. Nem részletezem tovább, hogy még milyen alapelvek mentén gondolkodunk, mindenesetre az átláthatóság, a célzott és egyszerű támogatási rendszert támogatnánk. Ennek érdekében nagyon nagy szükség van arra, hogy már 2011-től megpróbáljuk azokat a szervezeteket fenntarthatóvá tenni, amelyek most valószínűleg a szakadék szélén állnak, gondolok itt azokra a cégekre, amelyek csupán bértámogatásból élnek, és nincs más forrásuk, csupán az árbevétel, illetve a pályázati források, amennyiben ezzel rendelkeznek. Tehát ez nagyon-nagyon szűk keresztmetszet részükre, és nem tudni, hogy a jövő évben ezt mennyi ideig fogják bírni.

Ugyanakkor ezek a szervezetek minden ellenérdekeltségüket legyűrve több támogatási és pályázati forrásból az elmúlt években is igyekeztek kijuttatni a munkaerőpiacra a jól dolgozó munkavállalóikat, ennek számos példája van. Hosszú távon viszont nagyon nagy szükség van arra, hogy az általános csoportmentességi rendelet fenntartásáig olyan átalakítást tudjunk végrehajtani, amivel fenntarthatóvá válnak ezek a szervezetek. Számításaink szerint a súlyos, halmozottan fogyatékosok, illetve az 50 százalékban megváltozott munkaképességűek maximum 25 százaléka az, akiket indokolt benntartani a rendszerben. Az összes többi munkavállalóval úgy számolunk, hogy alternatív munkaerő-piaci eszközökkel szükséges kivinni őket a nyílt munkaerőpiacra. Ezért a támogatási rendszert oly módon szeretnénk majd átalakítani, illetve szeretnénk ilyen javaslatot tenni – és ebben az anyagban is ezt tettük –, hogy az alternatív munkaerő-piaci szolgáltatások forrásait a szervezetek az akkreditált, kiemelt és rehabilitációs tanúsítványú szervezetek megkapják, és ezzel ösztönözve lennének arra, hogy a nyílt munkaerőpiacra vigyék ki a munkavállalóikat. Tehát kvázi kötelező lenne munkaerő-piaci szolgáltatásokat végezni. Ugyanakkor a megmaradó súlyos, halmozottan fogyatékosok szűk csoportja részére ezeknek a szervezeteknek a fenntarthatóvá tételét is javasoljuk, amit az aktív műhely eszköz rendszerével tudunk elképzelni. Ennek része egyébként ez a védett piaci tér is, amiről az előbb szó volt, hiszen a nyílt gazdaságból szükséges forrásokat bevonni ahhoz ezeknek a szervezeteknek, hogy fenntarthatóvá váljon a foglalkoztatás.

Tehát két irányban mozgunk. Az egyik az, hogy a nyílt munkaerőpiacon – és ebben nagyon sok olyan kezdeményezés volt – működtek, működnek valameddig még az alternatív munkaerő-piaci szolgáltatások, amelyek sokkal hatékonyabban tudnak működni, és differenciáltabb szolgáltatásokat tudnak adni, mint a TÁMOP 1.1-ben a munkaügyi központok. A számok ezt bizonyítják.

A dolog másik része, hogy alkalmassá kell tenni a nyílt foglalkoztatókat arra, hogy fogadni tudják a megváltozott munkaképességűeket. Ahhoz, hogy ezt meg tudják tenni, sokkal differenciáltabb orvosszakértői vélemény szükséges, mint ami jelenleg létezik. Ez azt jelenti, hogy egyénre szabottan meg kell tudni határozni azt, hogy az adott ember milyen tárgyi és személyi szükségletekkel bír, hogy a nyílt munkaerőpiacon értékteremtő munkát tudjon végezni. Itt tettünk javaslatokat konkrét jogszabályok módosítására, merthogy ORSZI-vizsgálattal vagy az alternatív munkaerő-piaci szolgáltatók bevonásával olyan személyi és tárgyi feltételeket kell meghatározni, amelyek túlmutatnak egy csoport közösségi szükségletein, tehát egy sima akadálymentesítésen. Meg kell tudni határozni, hogy az adott munkakörben mely eszközöket hogyan kell adaptálni, konkrétan annak az embernek a foglalkoztatásához, illetve pontosan azt az embert mire kell felkészíteni, akár általános célú képzéssel, nem csupán szakmai képzésekkel, hogy a nyílt munkaerőpiacon megállja a helyét.

Itt még egy pillanatra megállnék, hogy az általános célú képzések szükségessége a csoport, a fogyatékos emberek szempontjából rendkívüli jelentőségű, nemcsak arról van szó egyébként – más emberek felől is azért ez tapasztalható –, hogy a kompetenciák, amelyek a munkavállaláshoz szükségesek, azok személyi, magatartásbeli, viselkedésbeli kompetenciákat is takarnak, amelyeknek az elsajátításához az általános célú képzés az út. Hogyha ezeket nem

tesszük meg, akkor a szakmai képzések kicsit lógnak a levegőben, és mondhatjuk azt, hogy nagyon hatékonytalanul tudnak működni, mint ahogy ezt az elmúlt időszakban ez számos alkalommal tapasztaltuk. Tehát az általános célú képzések forrását feltétlenül meg kell teremteni a munkaerő-piaci szolgáltatások mellett. Így lesz egyensúlyban tulajdonképpen a nyílt munkaerőpiac fogadóképessége és a védett szervezetek és a megváltozott munkaképességűeket foglalkoztatók motivációja és szándéka,

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen ezt a rövid előterjesztést.

Most idő hiányában először képviselőtársamnak adnám meg a szót a reakció lehetőségére, ugyanis sajnos el kell mennie.

Hozzászólások

KARA ÁKOS (Fidesz): Kedves Elnök Asszony! Kedves Résztevők! Elnézést kérek, de ilyen menetrend szerint megyünk hónapok óta, egyik a másik után.

A dolog lényegét tekintve, a Fidesz-KDNP részéről szeretném csak röviden megerősíteni a nyitottságot, a bizottsági ülésen és az albizottsági ülésen is ezt tettem korábban, ezért most nem mennék mélyebb fejtegetésbe. Gondolatébresztő volt, amit az előbb mondott, spekuláltam a saját szakellátó, szociális intézményrendszer-fenntartó képviselőjeként szerzett tapasztalatomról, hogy hogyan, mint lehetne ezt az egészet általában generálisan működtetni, üzemeltetni. Mindenképpen tetszik a szemlélete annak, amit mond, a megközelítése, az egyedi, egyéni megoldások kezelése. Persze vannak olyan fundamentális, bennem feltörő kérdések, amelyeket most nem teszek fel, gondolom, önök is gondolkodtak már azon, hogy funkcionálisan mennyire látják el, látták el az eddigiekben akár a képzéssel vagy akár egy szakértői bizottsági véleménnyel kapcsolatos testületek az eddigi feladataikat. Félreértés ne essék, nem a tevékenységüket vagy nem az ebbéli tevékenységet kérdőjelezem meg, csak azt, hogy ha még mindig ilyen fundamentális problémákkal küszködünk, akkor érdemes lenne az egész rendszer struktúráját átgondolni.

Tehát a nyitottságot, illetve az ebbéli kiegészítésemet szerettem volna elmondani, köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm, és most megadom a szót Fekete Lászlónak az NGM képviselőjében, ha van esetleg észrevétele.

Fekete László osztályvezető (NGM) reflexiói

FEKETE LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök asszony.

Csak nagyon röviden, ahogyan a miniszteri biztos asszony elmondta, a szociális kérdésekben, illetve ahhoz kapcsolódó rehabilitációs és foglalkozási rehabilitációs területeken folyamatos az egyeztetés. Azért néztünk többször egymásra, mert körülbelül három héttel ezelőtt nálam folyt erről az anyagról egy részletes megbeszélés. Tehát én is csak megerősíteni tudom, hogy asztalon van a téma, minden jó javaslat befogadására, a foglalkoztatási terület részéről is készek vagyunk, és ahogy az önök előtt is ismert, a foglalkoztatási területen is jelentős változások kerülnek sorra a közeljövőben. Ami azt a részt érintő javaslatot illeti, természetesen a szakértőkkel, szakemberekkel együtt tárcán belül is megbeszéljük, és ennek megfelelően figyelembe vesszük minden lehetséges elemét, akár a szolgáltatások fejlesztése, akár pedig a támogatások területén.

Köszönöm szépen.

További hozzászólások

ELNÖK: Én is köszönöm, és most az LMP álláspontját ismertetném ezzel a kérdéssel kapcsolatosan.

Mi is üdvözljük, hogy radikális átalakítást tervez a kormány, mert a jelenlegi támogatási rendszert nem tartjuk fenntarthatónak. De mindenképpen hangsúlyoznám, hogy ennek az átalakulásnak úgy kell zajlania, hogy a jelenleg meglévő munkahelyeket megtartva, megőrizve, és azzal a céllal, hogy minél több munkahely teremtsjön és a foglalkoztatás növekedjen, elsősorban a nyílt munkaerőpiacon. Tehát ezekkel a célkitűzésekkel egyetértünk, és az alábbi javaslatokat tennénk a támogatási rendszer átalakítására vonatkozólag.

Fontosnak tartjuk a rehabilitációs szolgáltatók finanszírozásának kiszámíthatóbbá tételét, a rehabilitációs szolgáltatók kapacitásának növelését és a területi lefedettség javítását, a rehabilitációs támogatások minőségbiztosításának fokozatos átalakítását, amelyben az akkreditáció szerepe csökken, és a teljesítménnyel arányos finanszírozás szerepe nő. Ezenkívül szükségesnek tartjuk a munkáltatók számára nyújtott szolgáltatásokat, amelyek feltételei a megváltozott munkaképességű emberek sikeres és tartós nyílt munkaerő-piaci részvételének. A munkáltatói igényel feltárására csak néhány szervezet működtet szolgáltatásokat, ez is inkább az álláshelyek feltárását jelenti.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy az alkalmazott módszereket és eszközöket minél inkább rögzítsük, és ezeknek az átadására törekedjünk, tehát egyfajta tudástranszfert érzünk el, és legyen egy olyan adatbázis, ahol a cégek és a szolgáltatók egymástól tanulhatnak. Ez vonatkozik mind a minőségbiztosításra, mind a standardizálásra, ez növelné az átláthatóságot és a szakszerűséget.

Végül, de nem utolsó sorban nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy hatásvizsgálatok készüljenek, és a különböző programok utánkötése se maradjon el, mivel ez segítené azt, hogy tényleg javuljon a szolgáltatások minősége, és a szektor folyamatosan fejlődjön.

Köszönöm szépen a figyelmet, és ezzel átadnám a szót a civil szervezetek jelen lévő képviselőinek, illetve az érdekképviselői szervezeteknek, hogy egy körben röviden hozzáfűzéseiket, észrevételeiket tegyék meg, amennyiben erre igény van.

Civil szervezetek képviselőinek hozzászólásai

NAGY GÉZA (Ability Park Egyesület): Jó napot kívánok! Nagy Géza vagyok, az Ability Park Egyesülettől.

Négy dolgot tennék hozzá. Nagyon érdekes, nagyon szép anyagokat láttunk, amelyek nagy része évek, évtizedek óta kering ebben a körben. Továbbra is azt gondolom, hogy számos esetben nekem mint fogyatékosok érdekképviselőjében dolgozó civil szervezetben dolgozónak kérdés, hogy ezek az anyagok elsődlegesen a szervezetek érdekeit vagy az általuk képviselt emberek érdekeit tartják-e szem előtt. Nem gondolom, hogy a fogyatékos emberek esetében minden esetben a nyílt munkaerőpiac a megoldás, nem gondolom, hogy tőlük el lehet venni a választás lehetőségét. Nem gondolom, hogy ebben a helyzetben a támogatási rendszernek úgy kell megerősödni – akár a munkaerő-piaci szolgáltatások, akár a foglalkoztatás tekintetében –, hogy az nem veszi figyelembe az érdekelteket. Az anyagnak vannak ilyen jellegű kitételei, amelyeket folyamatosan kérdésesnek gondolok.

Ezek a szakmai viták korábban is megvoltak, abban a vicces helyzetben vagyok, hogy az „Aktív műhely” projektnek, illetve a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásával kapcsolatos munkaerő-piaci szolgáltatások tematikus hálózatának a vezetőjeként részt vettem azoknak a szervezeteknek a munkájában, amelyek ezeket a javaslatokat létrehozták. Továbbra is azt gondolom, hogy számos eszköz áll rendelkezésünkre arra, hogy a megváltozott munkaképességű emberek esetében a munkaerő-piaci rehabilitációt elkezdjük, és nagyon-nagyon hátrányosnak gondolom azt a dolgot, hogy abban az összemosásban, amiben a fogyatékos emberekről és a megváltozott munkaképességűekről beszélünk, jó néhány

évtizede nem tudunk rendet tenni. Azt gondolom, nincs rend a rehabilitációs hozzájárulás kérdésében sem, tehát nem egyformán érinti a teljes magyar gazdaságot, nem tükröz olyan közteher-viselési elveket, amelyek alapján ezt normálisan végig lehetne nézni.

A foglalkoztatási rehabilitációval kapcsolatos céloknál megint csak azt gondolom, hogy elég nagy összevisszaság van a tekintetben, hogy ha mondjuk az ember a hétvégén a Népszabadságban nemcsak a munkaerő-piaci hírekről vagy erről a vásárról olvasott, akkor ott két nagyon komoly cikk jelent meg arról, amely azt mondja, hogy abból a 900 ezer emberből 300 ezer ember feketén foglalkoztatott. Ezeknek az embereknek a kivétele ebből a rendszerrel azt jelenti, hogy a meglévő forrásokkal lehet úgy gazdálkodni, hogy valóban a rászorultsági elvet tudjuk érvényesíteni.

Azt is gondolom, hogy számos esetben az összefüggések sem tiszták, hiszen a megváltozott munkaképességű emberek munkaerő-piaci integrációja szempontjából a legtöbb eszköz, amiben gondolkozunk, az a munkaerőpiacról régóta távol lévő emberek munkahelyi integrációjáról szól, és nem a fogyatékosokról. A fogyatékosokkal, megváltozott munkaképességgel kapcsolatos tényleges speciális igények fölmérése, kialakítása csak akkor tud megtörténni, ha nem veszik el ebben a 900 ezres tömegben azoknak a fogyatékos embereknek a csoportja, akik valóban a fogyatékoságuk okán kerülnek ebbe a történetbe, és nem pedig a különböző munkaerő-piaci történetek révén akár a '80-as években, akár a '90-es években, amikor a munkanélküliség elkerülése érdekében rokkantosították őket, kirakták őket egy olyan parkolópályára, ahonnan nagyon nehéz visszatérni. Tudjuk, hogy mindkettő rettentően fontos, a magyar gazdaság szempontjából alapvető kérdés, hogy ezekből az emberekből mennyit tudunk a nyílt munkaerőpiacra integrálni. Mégis az az alapvetés, hogy az alacsony képzettséget nem tudja megváltoztatni ez a dolog.

A NESsT javaslata ugyanúgy egyébként tartalmazza az alacsony végzettséget és egyébként ezekkel a védett piacokkal megint ezt fogjuk tudni megerősíteni, hogy az alacsony iskolai végzettségre hogyan találunk olyan foglalkoztatást, ahol van piac. Mindig ez a kérdés benne, hogy nagyon sokszor kitalálták már a fogyatékosügyi szervezetek, milyen jó lenne, hogyha lenne állandó vásárlójuk, csak az is kérdés, és szerintem László ezt meg tudja erősíteni, hogy ha fölmérték azt, hogy milyen szolgáltatásokkal képesek ezek a szervezetek bemenni ebbe a rendszerbe, mi az, amit kínálati oldalon fel tudnak kínálni, akkor mindig nagyon-nagyon nagy a baj, tehát nem tudnak annyit teljesíteni. Ahogy most nem tudunk annyi embert a munkaerő-piaci szolgáltatásban elhelyezni, mint amennyit a rehabilitációs járadék miatt föl akarnak venni. Kérdés, hogy érdemes-e ezen az úton végigfutni ezekkel a dolgokkal, és azt gondolom, valóban onnan érdemes elindulni, hogy nagyon erősen a végig kell gondolni az egész foglalkoztatási rendszerben a megváltozott munkaképességű, és ezen belül a fogyatékos emberek foglalkoztatásának a céljait.

Valóban igaz, hogy a személyre szabottság nélkül nem működik a dolog, mert a megváltozott munkaképességűek esetében számos olyan általános megoldás működik, ami adott esetben egy fogyatékosnak már nem elegendő, és a megváltozott munkaképességűeknek meg fölösleges egy csomó olyan szolgáltatás, ami viszont egy fogyatékos ember számára igényként megjelenik. Innentől azt gondolom, hogy első körben talán abban lenne érdemes gondolkodni, hogy a megváltozott munkaképességű emberek vagy a munkaerőpiacról különböző okokból kiszoruló emberek foglalkoztatása s a fogyatékos emberek foglalkoztatása – mint téma – valamilyen módon legalább fogalmi szinten első körben tisztázódjon, ebből lehet elindulni első körben.

A második körben pedig onnan, hogy az ehhez tartozó költségvetési befizetéseket, költségvetési célokat nagyon pontosan kell tudni meghatározni: kiktől várjuk, hogy befizessenek, mennyire képes a rendszer kezelni azt, hogy a befizetések összege csökken, bármilyen más megoldásban mennyire képes a befizetés ösztönözni valóban a munkaerőpiacot arra, hogy fogyatékos embereket foglalkoztasson. Összekapcsolódik-e a

befizetés és az ösztönzőrendszer, ugyanis amikor azt mondjuk, hogy váltsuk ki a 20 százalékát, akkor egyébként a másik oldalon elveszük azt a pénzt, amit a védett szervezeteknek, a kiemelt szervezeteknek, a rehabilitációs szervezeteknek és az összes többi szervezetnek bértámogatásban vagy bármi másban kifizetünk.

Egész furcsának gondolom a CÉHálózatnak abban a leírásában a rehabilitációs szervezetek és a kiemelt szervezetek összemosását. Azt gondolom, alapvetően két dolgot kellene mondani. Ennek a foglalkoztatási rendszernek két eleme van. Az egyik: vannak cégek, amelyeknek az a feladata, hogy fogyatékos embereket foglalkoztassanak azért, mert ők ott akarnak dolgozni vagy ott érzik magukat biztonságban. A másik, hogy vannak olyan szervezetek, amelyeknek rehabilitálni kell. Teljesen egyértelmű, hogy a rehabilitációs cégek abban a furcsa helyzetben vannak, hogy a legjobb munkatársaikat kiképzik és elküldik. Azt gondolom, erre kapják a pénzt, tehát ebben nem látok ellenérdekeltséget. Erre van a rehabilitációs járadék.

Azt gondolom, például annak az időbeli megkötésével és az összes többivel kapcsolatosan abban látok rációt, hogy a rehabilitációs járadék esetében minden szervezet meg tudja mondani, hogy a munkatársainak hány százalékát akarja rehabilitálni és kivinni a nyílt munkaerőpiacra, és az egy időkorlátos dolog. Ha nem sikerül 12, 36 vagy mindegy, hány hónap alatt – ez egyéni fejlesztési tervben rögzített dolog, ennyi idő alatt szeretném eljuttatni –, azt gondolom, bértámogatás annál hosszabb időre nem lehet adni. Ha viszont valaki azt mondja, hogy ő megváltozott munkaképességűeket akar foglalkoztatni, akkor a foglalkoztatáshoz kapjon pénzt, és lehet, hogy ebben egyébként rossz az arány, és azt mondjuk, hogy a foglalkoztatáshoz jelenleg több pénzt adunk, mint a rehabilitációhoz. Lehet azt mondani, hogy a rehabilitáció időbeli korlátokkal, egy magasabb összeggel azt a célt szolgálja, hogy kijusson nyílt munkaerőpiacra, de érdemes lenne ennyire az alapjain elgondolkodni, mert azt gondolom, hogy ezek a célok jelen pillanatban a foglalkoztatási rendszerben nincsenek tisztázva.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm.

Van-e más hozzászólás? *(Jelzésre.)* Varga Éva!

VARGA ÉVA (NESsT Európa Esélyegyenlőség Kht.): Köszönöm szépen.

Egy kérdést is szeretnék föltenni. Nagyon örültem, amikor a miniszteri biztos asszony rámutatott arra, hogy annak, amit javasoltunk, költségvetési vonzatai vannak. Igen, ezt le is írtuk, és ezért is gondolom, hogy fontos lenne arra időt, forrást, energiát, számokat áldozni, hogy ezt jobban körbejárjuk. Igazából, ha lehet itt ilyet kérdezni, nekem az lenne a kérdésem, hogy akkor ezt ezek szerint nekünk az NGM-mel kellene tovább folytatni, vagy mi lehet a következő lépés.

Köszönöm.

ELNÖK: Akkor az NGM egyetlen jelenlévő képviselőjét, Fekete Lászlót kérem, válaszoljon.

FEKETE LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen.

Ahogy a miniszteri biztos asszony is elmondta, ezt a kettőt együtt kell vizsgálni. Tehát tudni kell, hogy mit akarunk szakmailag, és a források kérdése mindig együtt fut a szakmai döntésekkel. Ebben egyetértek, amit Nagy Géza úr is elmondott, tisztázni kell az irányokat, és erre a miniszteri biztos asszony meg is jelölt egy időtávot, hogy mikorra fog ez elkészülni. Tehát úgy érzem, a 2011. évi feszített költségvetés kapcsán olyan lépést tenni,

amely egy intézkedésként megelőzné az átfogó koncepciót és a rendszer átalakítását, véleményem szerint nem időszerű.

Természetesen a szakmai tartalom és a hozzá szükséges források bevételi és kiadási oldalról való egyeztetése egy együtt futó folyamat kell hogy legyen, és biztos vagyok benne, hogy az elkészülő koncepció erre tekintettel is tartalmazni fogja a szükséges változtatási javaslatokat.

Köszönöm.

ELNÖK: Erika!

SCHLENK LÁSZLÓNÉ (CÉHálózat): Köszönöm szépen, a Nagy Géza által elmondottakra szeretnék reagálni néhány szóval.

Való igaz, egyébként az, ami most ellentétnek látszik, valójában nem ellentét, hiszen évek óta dolgozunk együtt, és igazából talán valamilyen elcsúszás van a kommunikációban. Mindenképpen szeretném tisztázni, hogy a CÉHálózat itt ugyan a fogyatékosok szervezeteit képviseli, de a fogyatékosok szervezetei végén mindig ott vannak a fogyatékos emberek, és az ő javukért dolgozunk nyilvánvalóan.

Az, amit Géza mondott, hogy a rendszerben nem látja ezeket az ellenérdekeltségeket, ma egy fogyatékosokat foglalkoztató szervezetnek, amikor csak bértámogatásból dolgozik, óránként és személyenként 300 forintot, ha árbevételből fedezi, akkor 375 forintot kell árbevételben realizálni ahhoz, hogy egyáltalán létezni tudjon. *(Nagy Géza közbeszólása.)* Pontosan így van, ez egy olyan szervezet, ahol vannak súlyos fogyatékosok, és vannak kevésbé fogyatékosok, tehát 40 százalékosak is. Tehát általában átlagban ennyi pénzt kell előteremteni. Ma ezeknek a szervezeteknek kevésbé van motivációjuk arra, hogy az egyébként árbevételt termelő jó munkaerőt kiengedje a nyílt munkaerőpiacra, hiszen a létét fenyegeti, hogyha csak a súlyosan fogyatékosok vannak ott.

Ez általában igaz, és a saját szervezetemről – bocsánat, hogy kiemelem, és nem azért emelem ki – muszáj beszélnem, mert igen, mi átestünk „Aktív műhely” eszközrendszerrel történő fejlesztésen, aminek a végeredménye az, hogy azok a súlyos fogyatékos emberek, akikkel dolgozunk, valódi piaci értéket tudnak termelni, és a Fruit of Care beszállítójaként folyamatosan értékesíti az árukat, és valódi piaci igényekre reagál. Ezzel gyakorlatilag az ő foglalkoztatásuk fenntarthatóvá tud válni. De ott van még mindig a másik oldal, és azt gondolom, hogy igen, kellene azok az alternatív munkaerő-piaci eszközök, amelyekkel folyamatosan ki kell tudni juttatni az embereket a nyílt munkaerőpiacra, hiszen a bemenet a súlyos fogyatékosok felől nincs meg. Tehát addig, amíg a 40-50 százalékban leszázalékolt embereket foglalkoztatjuk, addig a súlyos, halmozottan fogyatékos emberek nagy része kint marad a rendszerből.

Ezt szeretném jelezni, hogy a védett rendszert nekik kell fenntartani – és szerintem ebben semmi ellentét nincs közöttünk, de szívesen folytatok erről párbeszédet –, míg azokat, akik valóban tudnak teljesíteni, a nyílt munkaerőpiacon legyen képes a munkáltató befogadni, és a személyre szabott szolgáltatásokkal és adaptációkkal valóban be tud illeszkedni, és ott ugyanolyan jól fogja érezni magát.

Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Az időnk lejárt fél 12 van, úgyhogy egy rövid zárszó után berekesztem az ülést.

Az az érzésem az elmúlt ülészek ülései kapcsán, és ez ellenzéki képviselőként valószínűleg furcsán fog hangzani a számból, de optimista vagyok, és úgy érzem, hogy a jelenlegi kormánynak komoly szándékai vannak a rehabilitációs támogatási rendszer megreformálására. Erre az albizottság megtette a maga részéről megtehető lépéseket azzal,

hogy segítette ezt a párbeszédet, de a kormány részéről érzékelek egy nagyon komoly szándékot arra nézve, hogy a társadalmi egyeztetés megtörténjen ebben a kérdésben.

Mindannyian, akik a bizottsági ülésre eljöttek, kifejezték azt az aggodalmukat, hogy a jelenlegi rendszer fenntarthatatlan, és azt meg kell változtatni. A javaslatok között voltak eltérések, voltak hangsúlybeli különbségek, de úgy gondolom, az a következő 6 hónap munkája lesz, amikor ez ki fog derülni, amikor a támogatási rendszer konkrétan kidolgozásra kerül. A parlament ülészaka december 23-án véget ér, és februárban, amikor a tavaszi ülészak elkezdődik, akkor fogja a rehabilitációs albizottság folytatni a munkáját. Mi változatlanul állunk rendelkezésre, illetve nyomon kívánjuk követni közlelöl a támogatási rendszer kidolgozásának a folyamatát.

Úgyhogy köszönöm szépen a jelenlévőknek a részvételt, és a tavaszi munkarendünket az év elején fogjuk előterjeszteni. Jó munkát kívánok, és engem az ülésen kívül is megtalálnak, ha bármilyen kérdésük, javaslatuk van az albizottság munkájával kapcsolatosan.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 32 perc)

Kaufer Virág
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Szoltsányi V. Katalin